

07.01.2013

FI.PLM.2013-51
1034/40.03.00/2012

Resurssipoliittinen osasto

Ympäristöministeriö
kirjaamo.ym@ymparisto.fi

YM:n lausuntopyyntö 15.11.2012, YM16/400/2012

Puolustusministeriön lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi ympäristönsuojelulaiksi ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Lausunto

Ympäristöministeriö on pyytänyt puolustusministeriön lausuntoa viitekohdassa mainitusta luonnoksesta hallituksen esitykseksi ympäristönsuojelulaiksi ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi. Puolustusministeriö on pyytänyt asiassa Pääesikunnan ja Puolustushallinnon rakennuslaitoksen lausunnot. Pääesikunnan lausunto on tämän asiakirjan liitteenä.

Yleiset huomiot ympäristönsuojelulain uudistamista koskien

Maanpuolustuksen erityistarpeiden huomioiminen

Uudistuksessa tulee huomioida, etteivät ympäristönsuojelulain säännökset tosiasiallisesti muodostu puolustusvoimien lakisääteisten tehtävien toteuttamisen ja esimerkiksi uusien asejärjestelmien käyttöönoton esteeksi. Maanpuolustusta koskevat poikkeukset ympäristölainsäädännössä on vakiintunut käytäntö niin Suomessa kuin muissakin EU-maissa sekä Euroopan Unionin lainsäädännössä.

Laki ei myöskään saa estää tai rajoittaa puolustusvoimien toimintaa poikkeusoloissa tai valmiutta kohotettaessa. Lisäksi tulee ottaa huomioon, että kaikki puolustusvoimien toimintaa koskevat asiakirjat eivät ole julkisia, mikä asettaa rajoituksia ympäristönsuojelulain mukaisen lupamenettelyn kaltaisen osallistumismenettelyn soveltamiseen puolustusvoimien toimintaan.

Puolustusvoimia koskevien poikkeuksien uudistaminen

Rinnan ympäristönsuojelulain uudistamista arvioivien osatyöryhmien työn kanssa valmistui myös työryhmämietintö puolustusvoimien raskaiden aseiden ammuntojen ja räjäytysten ympäristövaikutusten hallintaa koskevasta sääntelystä. Puolustusministeriö pitää välttämättömänä, että työryhmän esittämät lakitasoiset säädösmuutokset sisällytetään kokonaisuudessaan nyt valmistelussa olevaan hallituksen esitykseen. Perustuslain 80 §:n kehittyneet tulkinnat voisivat ankarasti sovellettuna merkitä sitä, että olemassa olevia – puolustusvoimien häiriöttömän toiminnan kannalta ehdottoman tärkeitä

07.01.2013

FI.PLM.2013-51
1034/40.03.00/2012

Resurssipoliittinen osasto

– poikkeuksia ei katsottaisi perustuslain hengen mukaisiksi. Lisäksi ympäristönsuojelulain soveltamiskäytäntöjen kehittymisen vuoksi työryhmätyössä yksimielisesti esitetyt laajennetut poikkeamissäännökset olisi toteutettava kiireellisenä osana nyt käsillä olevaa uudistuspakettia.

Riittävän maanpuolustuksen asiantuntemuksen turvaaminen ympäristönsuojelulain mukaisissa hallinnollisissa menettelyissä

Puolustusministeriö on esittänyt, että puolustusvoimien ympäristölupa- ja muut ympäristönsuojelulain mukaiset hallinnollisten menettelyiden ratkaiseminen tulisi pyrkiä keskittämään yhteen valtion viranomaisen yksikköön (käytännössä yhteen aluehallintovirastoon) tai lupaviranomaisten yhteistyötä tulisi muuten tiivistää esimerkiksi toimialatyöryhmä perustamalla, jotta lupaharkinta ja päätösten johdonmukaisuus parantuisivat ja viranomaisen asiantuntijaresurssit lisääntyisivät. Puolustusministeriö uudistaa esityksensä tässä yhteydessä.

Yleisarvio ympäristönsuojelulain kokonaisuudistuksesta

Ympäristönsuojelulain kokonaisuudistus on toteutettava jo pelkästään Euroopan unionin teollisuuden päästödirektiivin (teollisuuden päästöjen yhdenmukaisuutta ja vähentämistä koskeva direktiivi 2010/75/EU) toimeenpanemiseksi. Lain uudistaminen on tarpeen kuitenkin myös kansallisista lähtökohdista. Puolustusministeriö toteaa, että nyt lausunnolla oleva esitys ympäristönsuojelulain uudistamiseksi ei valitettavasti näyttäisi pyrkivän uudistamaan kaikkia täsmennyksiä vaativia säännöksiä. Ehdotuksessa on siivutettu useimpien puolustushallinnon kannalta keskeisten, mutta laadultaan hyvinkin tulkinnanvaraisten pykälien uudistaminen. Lain pilaamiskiellot ovat ennallaan ja lupaharkinta tukeutuu edelleen naapurusoikeudelliseen kohtuuttoman rasituksen käsitteeseen.

Puolustusministeriö pitää tärkeänä, että ympäristönsuojelulaki riittävällä tavalla laven-tuu todelliseksi pilaantumisen torjunnan yleislaiksi hyödyntäen erilaisia hallinnollisia ohjausinstrumentteja, eikä rakennu ainoastaan teollisen toiminnan lupajärjestelmän vaaraan. Nykytilanteessa luvanvaraisuuden rajauskysymys ylikorostuu, kun lain vaatimustaso määräytyy vasta mahdollisessa lupamenettelyssä. Lupajärjestelmä ei vaikuta soveltuvalta ohjauskeinolta esimerkiksi puolustusvoimien ammuntojen ympäristövaikutusten hallintaan.

Myöskään nyt esitetyn ehdotuksen tavoitetaso ohjausjärjestelmän keventämiseksi ei tuottane merkittävää hallinnollisen taakan vähentymistä niin viranomaiselle kuin toiminnanharjoittajallekaan. Sähköistä asiointia, luvan muuttamista tai tarkistamista koskevat säännökset eivät esitettyssä muodossaan tule parantamaan nykytilaa niin paljon kuin kyseisin menetelmin voisi olla mahdollista.

Edellä esitetystä kritiikistä huolimatta puolustusministeriö toteaa, että uudistus on kokonaisuutena arvioiden silti mittava ja parantaa ympäristönsuojelulain ymmärrettävyyttä ja korjaa monia laissa havaittuja puutteita.

Puolustusministeriön näkemys ympäristönsuojelulain luvanmyöntämisedellytysten ja pilaamiskieltojen kehittämistarpeesta

Puolustusministeriö katsoo, että ympäristönsuojelulain yleiset pilaamiskieltoedellytykset uudelleen arviointia. Lain alkuosaan sijoitetut, muotoilultaan lähes tavoitepykälään rinnastuvat säännökset muodostavat lupaharkinnan keskiön. Varsinaisten pilaamiskieltojen lisäksi erityisesti melun osalta luvanmyöntämisedellytyssäännöksen viittaukset kohtuuttoman rasituksen ja terveyshaitan käsitteisiin ovat aivan keskeisiä. Kieltojen soveltamiseen liittyy laajaa harkinnanvaraa ja hallinnollinen päätöksenteko ei tältä osin vaikutakaan riittävän yhdenmukaiselta. Ehdotuksessa hallituksen esitykseksi todetaan, että pilaamiskieltoja ei ole muutettu, koska niiden tulkinnat oikeuskäytännössä ovat vakiintuneet. Puolustusministeriö katsoo, että pilaamiskieltojen tulkinta ei ole edellä mainitulla tavalla vakiintunutta ja niiden soveltaminen on epäyhtenäistä.

Puolustusministeriö katsoo, että pilaamiskieltoja koskevat säännökset tulisi uudistaa vastaamaan niiden tosiasiallista tarkoitusta ja ohjaamaan selkeämmin niiden soveltamista hallintokäytännössä. Laintasoisia yleisiä määräyksiä tulisi pyrkiä mahdollisimman laajasti täsmentämään teknisellä, asetustasoisella sääntelyllä tulkintaepäselvyyksien välttämiseksi.

Meluhaittojen arviointiin liittyvät ongelmat

Terveyshaitan käsite

Voimassa oleva ympäristönsuojelulain 42 § ei mahdollista luvan myöntämistä, jos toiminnasta aiheutuu terveyshaittoja. Terveyshaitalla tarkoitetaan ympäristönsuojelulain 3 §:n 1 momentin 3 kohdan mukaan, paitsi ihmisessä todettavaa sairautta tai muuta terveydenhäiriötä, myös sellaisen tekijän tai olosuhteen esiintymistä, joka voi vähentää väestön tai yksilön elinympäristön terveellisyyttä. Voimassa olevaa lakia koskevan hallituksen esityksen mukaan "(t)erveyshaittaan kuuluu konkreettinen haitta sekä vaara tai riski terveyshaitan ilmenemisestä. Terveyshaittana pidettäisiin esimerkiksi sairauden oiretta tai solun taikka elimen patologista muutosta, mutta myös riittävää riskiä tästä. Vaara kuvaa merkityksellistä riskiä terveyshaitan ilmenemiseen. Terveyshaitta voi ilmetä vasta pitkäaikaisen esimerkiksi kemikaali- tai meluallistuksen jälkeen. Tällainen altistus katsotaan terveyshaitaksi, jos konkreettisen haitan ilmenemistä voidaan pitää todennäköisenä esimerkiksi epidemiologisten tutkimusten perusteella. Terveystieteellisen vaaran käsitettä ei olisi tarpeen käyttää erikseen, koska terveyshaitta sisältää myös toiminnan järjestämisestä syntyvän terveyshaitan mahdollisuuden."

Terveydensuojelulain 2.2 §:n mukaan "(e)linympäristöön vaikuttavaa toimintaa on harjoitettava siten, että terveyshaittojen syntyminen mahdollisuuksien mukaan estyy." terveydensuojelulain muotoilu on siten jossain määrin lievempi ja monella tapaa realistisempi. Määritelmiä arvioitaessa tulisi kiinnittää huomiota tarkoitukseen, jota varten ne on laadittu. Esimerkiksi WHO:n terveyshaitan määrite käsittää jopa tarpeen korottaa ääntään keskustelussa. Tämä on perusteltua, kun tavoitteena on yleinen ihmisten elinympäristön laadun parantaminen, eikä kyseessä ole yksittäistapauksen arviointiin sovellettava sitova kieltö. Ajatusmalli, jossa terveyshaitan ja viihtyisyyshaitan välillä ei nähdä mitään eroa ja melutason ohjearvojen katsotaan perustuvan terveyshaitan muodostumisriskiin, johtaa tilanteeseen, jossa melutason ohjearvoista muodostuu sitova

07.01.2013

FI.PLM.2013-51
1034/40.03.00/2012

Resurssipoliittinen osasto

normi, vaikka terveyshaitan mahdollisuus olisi käytännössä hyvin teoreettinen tai enintään kansanterveyteen tilastollisesti vaikuttava tekijä.

Melutason ohjearvojen käyttämistä suoraan lupamääräyksinä - vastoin niiden suunniteltua tarkoitusta - perustellaankin usein ympäristönsuojelulain väljällä terveyshaitan määritelmällä. Ympäristönsuojelulain tarkoittamaa kiellettyä seurausta arvioitaessa ei voitane lähteä siitä, että vaikka tutkimuksin olisikin osoitettu, että melutason ohjearvot ylittävä toiminta koetaan häiritseväksi tai vaikka siitä voisi seurata jollain osaa väestöstä negatiivisia terveysvaikutuksia, näin yleisesti yhteiskunnassa esiintyvä (yli 800 000 Suomalaista altistuu ohjearvot ylittävälle liikennemelulle) häiriötaso tulisi muodostua tapauskohtaisessa oikeusharkinnassa edes pääsääntöisesti luvanmyöntämisesteeksi.

Puolustusministeriö katsoo, että nykyinen sääntelytapa asettaa melua aiheuttavan laitoksen toiminnan, kuten ampumaradat, kestävämpään tilanteeseen, joka ei täytä suhteellisuus- tai yhdenvertaisuusperiaatteen vaatimuksia. Ympäristönsuojelulakia tulisi kehittää siten, että melun aiheuttaman rasituksen arviointi lupamenettelyssä olisi yhdenmukaista muita toimintatyyppisiä koskevan ohjauksen kanssa. Melulle altistuvien lukumäärää voidaan lupien määräyksin pyrkiä vähentämään, mutta nykyistä tilannetta, jossa usein edellytetään ettei yksikään henkilö altistu ohjearvot ylittävälle melulle, ei voida pitää hyväksyttävänä.

Kohtuuton rasitus

Nykyisin ympäristönsuojelulain 42 §:n luvanmyöntämisedellytyksissä viitataan naapurisuussuhdelain 17.1 §:ään, jonka mukaan kiinteistön käytöstä ei saa aiheutua naapurille kohtuutonta rasitusta. Suomessa ympäristönsuojelulain luvanmyöntämisedellytyksien tiukka sidonta naapurisuussuhdelakiin tarkoittaa, että yksityisen oikeussuoja ja yleisen edun tavoittelu pyritään turvaamaan ikään kuin hybridijärjestelmällä. Käytännössä järjestelmässä tukeudutaan ajatukseen, että kaikki yleisen edun kannalta välttämättömätkin hankkeet on toteutettavissa siten, ettei naapuruussoikeudellisia kohtuuttoman rasituksen tilanteita tarvitse hyväksyä. Tällöin ajatuksena on, että lupamääräyksiin haitta rajoitetaan sietämisvelvollisuuden piiriin tai lupaa ei myönnetä.

Vesistöhaittojen osalta laki kuitenkin mahdollistaa sen, ettei lupamääräyksiin aina poisteta haittoja sietämisvelvollisuuden piiriin. Vesistöhaittojen osalta korvauskysymykset tutkitaan viran puolesta, mutta muiden ympäristöhaittojen osalta on nostettava kanne käräjäoikeuteen. Viranpuolesta tutkittaessa ympäristölupaviranomainen katsoo asiaa lähtökohtaisesti laaja-alaisesti, kun kanneasiassa kantajan on kyettävä tarkasti yksilöimään vaatimuksensa, koska vaadetta ei voida tutkia ohi kanteen. Kanteiden menestymismahdollisuus on ylipäätään heikko, siksi samankaltaiset kynnykset on säädetty yhtäältä luvanmyöntämisedellytyksiin ja toisaalta ympäristövahinkolain sietämisvelvollisuuden määritelmään. Haitankärsijän asema näyttääkin riippuvan osin siitä, minkä tyyppisestä päästöstä on kysymys. Tätä ei voida pitää ympäristönsuojelulain kokonaisu-tarkastelua tavoittelevan hengen mukaisena.

Ympäristölupamenettelyissä esimerkiksi melutason ohjearvoja on usein sovellettu sitovan normiohjauksen tavoin. Kun kyse on tällöin immissioraja-arvoista häiriintyvän kiinteistön pihapiirissä, ollaan tilanteessa, jossa yksittäisellekin kiinteistölle aiheutuva viihtyisyyshaitta merkitsee ympäristölupamääräysten noudattamatta jättämistä tai ankarasti tulkittuna luvanmyöntämisedellytyksien puuttumista. Jos melu on laadultaan sel- laista, etteivät tekniset rajoittamistoimenpiteet ole mahdollisia, jää jäljelle kolme vaih-

07.01.2013

FI.PLM.2013-51
1034/40.03.00/2012

Resurssipoliittinen osasto

toehtoa 1) toiminnan laajuuden rajoittaminen, 2) omaisuuden lunastaminen tai 3) omaisuuden käytön rajoittaminen. Mikäli ympäristönsuojelulain ja naapuruussuhdelain keskinäistä suhdetta muutettaisiin ja ympäristönsuojelulain järjestelmässä aidosti lähestyttäisiin haittojen rajoittamista yleisen edun näkökulmasta, syntyisi myös neljäs vaihtoehto edellisten lisäksi: ympäristönsuojelulain luvalla voitaisiin edellyttää meluhaittojen rajoittamista teknisesti toteutettavissa olevalla laajuudella ja jäljelle jäävä sietämiskynnyksen ylittävä haitta käsitellä siviilioikeudellisena vahingonkorvauskysymyksenä.

Ympäristönsuojelulain yleisten velvollisuuksien täsmentäminen

Kuten jo naapuruussuhdelain esitöistäkin voidaan päätellä, ympäristölupajärjestelmä on rakentunut nimenomaisesti yksittäisten laitosten ympäristönsuojelun vaatimustason määrittelemiseksi. Ympäristönsuojelulain järjestelmä on hyvin ennakkovalvontakeskeinen. Jos lupaa, ilmoitusta tai rekisteröintimenettelyä ei hanketyypille vaadita, ei toiminnanharjoittajalle välttämättä juuri synny oikeudellisesti kestäviä velvoitteita paitsi tilanteissa, joissa sietokynnys selvästi ylittyisi tai toiminnasta aiheutuisi havaittavaa ympäristövahinkoa. Voidaankin todeta, että ympäristönsuojelulaki on sisällöltään edelleen ennen muuta teollisuuden päästösäädös kuin todellinen pilaantumisen torjunnan yleislaki.

Yleissäännöksiin, kuten selvilläolovelvollisuuteen tai parhaan käyttökelpoisen tekniikan periaatteeseen vedoten olisi erittäin vaikeata osoittaa hankkeen suunnittelun tai teknisten ratkaisujen olevan lain aineellisten säännösten kannalta riittämättömiä. Ympäristönsuojelulain nykyisen logiikan perusteella tulisi osoittaa luvantarve, jonka kautta velvollisuus tarkempaan selvittämiseen syntyisi. Useisiin tarpeisiin, kuten erilaisten hajakuormitustyyppisten tilanteiden hallintaan – jollaiseksi mm. osa puolustusvoimien toistuvasta, mutta luonteeltaan lyhytaikaisesta toiminnasta voidaan lukea – lupamenettely tai jopa ilmoitus- taikka rekisteröintimenettely on hallinnollisesti raskas ja epäsoviva. Järjestelmä asettaakin ympäristölle haitalliset toiminnat eriarvoiseen asemaan: mm. maa- ja metsätalouden suhteellisen merkittävätkin haitat jäävät järjestelmän ohjauksen ulkopuolelle. Uudistuksessa olisikin tarpeen kiinnittää nykyistä laajempaa huomiota siihen, että lain yleinen vaatimustaso olisi mahdollisimman yhtenäinen kaikkia pilaantumista tai sen vaaraa aiheuttavia toimintoja kohtaan. Käytännössä velvoitteiden täsmentäminen voi edellyttää nykyistä useampia yleisiä normeja, joiden soveltamisalan tulisi kattaa myös nykyisen ennakkovalvonnan ulkopuolelle jäävä toiminta.

Pilaamiskiellot

Pohjaveden pilaamiskiello sisältää vaaran aiheuttamisen kiellon, eikä pilaamiskiellon vastaiselta toiminnalta edellytetä konkreettisen pilaantumisen aiheutumista. Esimerkiksi polttonesteiden jakeluasemien osalta pohjavesien suojelun linjaukset Suomessa ovat olleet erittäin ankaria. KHO:n vahvistaman linjan mukaisesti 1. luokan pohjavesialueille on ollut lähes mahdotonta saada ympäristölupaa.

Oikeudellisesti maaperän pilaamiskiellon kannalta ongelmallisia ovat toiminnot, joista väistämättä aiheutuu joidenkin maamassojen pilaantuminen. Esimerkiksi ampumaradan taustapenkki pilaantuu aina lyijystä. Ampumaratojen ympäristölupaohjeistustyön ja kansallisen BAT-selvityksen yhteydessä on päädytty esittämään, että taustapenkan li-

07.01.2013

FI.PLM.2013-51
1034/40.03.00/2012

Resurssipoliittinen osasto

säksi pintamaa koko rata-alueella katsotaan ampumaradan rakenteeksi, eikä sen pilaantuminen näin ollen muodosta luvanmyöntämisen estettä. Puolustusvoimien ampu-ma-alueiden maalialueille ja ampumapaikkojen läheisyyteen leviää haitta-aineita, kuten mahdollisen epätäydellisen, ns. matalan kertaluvun räjähdysseurauksena ympäristöön pääseviä räjähdysainejäämiä, ammuksen lennon mahdollistavia propellantteja sekä erilaisia ruuteja ja niiden lisäaineita. Näitä vaikutuksia ei varsinkaan maalialueen osalta voida niiden maantieteellisen laajuuden ja räjäytysten aiheuttaman maaperän voimakkaan muokkautumisen vuoksi teknisesti torjua.

Edellä esitetyn vuoksi ankarasti tulkittuna ympäristönsuojelulain 7 §:n tarkoittama kielletty seuraus tai sen vaara on väistämätön ampuma-alueilla. Tilanne on vastaava pohjaveden pilaamisen osalta, koska pilaamiskielto ei edellytä varsinaista pilaantumista, vaan se kattaa myös vaaran aiheuttamisen. Koska ampumatoiminta on välttämätöntä, tulisi ympäristönsuojelulakiin sisällyttää poikkeus, joka antaa puolustusvoimille mahdollisuuden lakisääteisten tehtävien toteuttamiseen. Tätä myös RAME-työryhmä on yksimielisesti esittänyt.

Puolustusvoimat suorittaa ammuntoa sekä maalta merelle että merellä aluksista. Merenpilaamiskieltoa ei tule voida soveltaa puolustusvoimien ammuntoihin.

Puolustusministeriön kanta eräisiin yksittäisiin säännöshdotuksiin

4 § Soveltaminen puolustusvoimissa: Ehdotetun pykälän 1 momentin mukaan lakia ei sovelleta sellaiseen puolustusvoimien toimintaan, jossa lain soveltaminen vaarantaisi valtakunnan turvallisuuden tai huoltovarmuuden. Lakia ei myöskään sovelleta erityisesti sotilaskäyttöön tarkoitettuihin eikä valtakunnan keskeisten turvallisuusasetujen turvaamiseen tai valvontaan liittyviin tuotteisiin. Ehdotetun pykälän 3 momentin mukaan valtioneuvoston asetuksella voitaisiin antaa tarkempia säännöksiä toiminnoista ja tuotteista, joihin lakia tai osaa sen säännöksistä ei sovelleta tai sovelletaan vain osittain. Pykälän perustelujen mukaan asiasta säädetään nykyisin ympäristönsuojeluasetuksen (169/2000, YSA) 4b §:ssä.

Voimassa olevan YSA:n 4b §:ää vastaavat säännökset sisältyvät ehdotetun lain 35 § ja 51 §:iin. Ehdotetun lain 4 §:ssä tarkoitettu puolustusvoimien toiminta, johon lakia ei sovellettaisi, on siten ymmärrettävä laajemmaksi kuin voimassa olevan YSA:n 4b § säädetty puolustusvoimien toiminta.

Voimassa olevan ympäristönsuojelulain 2 §:n 3 momentti on mahdollistanut sen, että asetuksella säädetään poikkeuksia lain soveltamisesta myös tilanteissa, joissa poikkeaminen on tarpeen puolustusvoimien toiminnan erityisluonteen vuoksi. RAME-työryhmän esityksessä lähtökohtana on pidetty, että pääsääntöisesti puolustusvoimien poikkeamistarpeista säädetään erikseen. Puolustusministeriö korostaakin, että uusi säännösmuotoilu voi vaarantaa puolustusvoimien lakisääteisten tehtävien toteuttamisen, jos muista poikkeuksista ei säädetä työryhmän esittämällä tavalla.

Ympäristönsuojelulaki ja sen lupajärjestelmä on oikeusharkintainen instrumentti, jonka tarkoituksena on ympäristöllisten toimintaedellytysten arviointi. Esimerkiksi vesioikeudessa on pilaantumiskysymyksiä kautta aikojen lähestytty eri näkökulmasta: tavoitteena on ollut kilpailevien intressien yhteensovittaminen yksityisen ja yleisen edun kannalta tarkoituksenmukaisella tavalla. Puolustusvoimien toiminta on lakisääteistä ja nojaa vahvasti Suomessa vallitsevaan käsitykseen valtakunnan turvallisuuden erittäin tärke-

Resurssipoliittinen osasto

ästä merkityksestä ja siten maanpuolustuksesta hyvin voimakkaana yleisenä etuna. Nykyisin ympäristönsuojelulaissa on säädetty lain suhteista muihin säädöksiin hyvin heikosti. Puolustusministeriö katsoo, että ehdotuksen 4 §:n tulisi toimia nimenomaisesti soveltamisalasuhteita täsmentävänä. Myös silloin kuin ympäristönsuojelulakia sovelletaan, tulisi soveltamisessa voida huomioda puolustusvoimien lakisääteisten tehtävien edellytykset. Puolustusministeriön näkemyksen mukaan lakia tulisi voida soveltaa vain osittain myös puolustusvoimien toimintoja – ei vain sotilaskäyttöön tarkoitettuja tuotteita – koskien.

*10 § Sijoituspai-
kan valinta:* Ehdotetun pykälän 1 momentin mukaan ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttava toiminta on mahdollisuuksien mukaan sijoitettava siten, että toiminnasta ei aiheudu pilaantumista tai sen vaaraa ja pilaantuminen voidaan ehkäistä. Pykälän 2 momentin 1-kohdan mukaan toiminnanharjoittajan ja lupaviranomaisen on toiminnan sijoituspaikan soveltuvuutta arvioitaessa otettava huomioon toiminnan luonne, kesto, ajankohta ja vaikutusten merkittävyys sekä pilaantumisen todennäköisyys ja onnettomuusriski. Säännöstä on täydennetty suhteessa voimassa olevan ympäristönsuojelulain 6 §:ään. Puolustusministeriö esittää, että pykälän perusteluihin kirjattaisiin nykyistä selkeämmin, että sijoituspaikan soveltuvuutta puoltavana seikkana on otettava huomioon mm. se, että kyseessä olisi jo olemassa oleva toiminta. Puolustusvoimien toimipaikat ovat usein laajoja kokonaisuuksia, eikä niiden siirtäminen ole yleensä tarkoituksenmukaista sen puoleen ympäristöllisistä kuin taloudellisistakaan lähtökohdista. Puolustusministeriön näkemyksen mukaan aikaprioriteetin asemaa tulisi laissa nykyisestä vahvistaa.

11 § Toiminnan sijoituspaikan luonnonarvot: Ehdotetun pykälän 1 momentin mukaan ympäristölupaa edellyttävä toiminta on sijoitettava siten, ettei siitä aiheudu toiminnan sijoituspaikalla valtakunnallisesti tai alueellisesti merkittävän luonnonarvon turmeltumista. Pykälässä säädetäisiin edelleen tarkemmin seikoista, joita luonnonarvon valtakunnallista tai alueellista merkittävyyttä arvioitaessa otettaisiin huomioon. Ehdotetun pykälän perustelujen mukaan luonnonarvoilla tarkoitettaisiin Suomen lajien ja luontotyyppien uhanalaisuusselvityksissä uhanalaisiksi arvioituja lajeja ja luontotyyppijä.

Puolustusministeriö toteaa, että uuden pykälän taustalla ovat erityisesti tietyt luonnonvaratalouteen, kuten turvetuotantoon ja kaivosteollisuutteen liittyvät hankkeet. Myös esimerkiksi puolustusvoimien ampuma-alueet – jotka siis eivät ole luvanvaraisia toimintoja – ovat pinta-alaltaan laaja-alaisia ja niillä voi esiintyä merkittäviäkin luonnonarvoja. Alueet on kuitenkin sisällytetty mm. Natura 2000 –alueisiin sillä edellytyksellä, että alueiden pääasiallinen käyttötarkoitus on maanpuolustuksellinen ja, että maanpuolustuksen toimintaedellytykset alueilla eivät vaarannu.

Puolustusministeriö toteaa, että toiminnan sijoituspaikan luonnonarvojen turmeltuminen olisi ehdotetun lain mukaan ympäristöluvan epäämisperuste. Uhanalaisuusselvityksillä olisi siten huomattava merkitys arvioitaessa sitä, myönnetäänkö jollekin toiminnalle ympäristölupa vai ei. Huomioon ottaen se, että kysymys on luonnonarvoista, joita ei ole katsottu tarpeelliseksi suojella muualla lainsäädännössä tai suojeluohjelmissa, voisivat tällaiset luonnonarvot käytännössä muodostaa huomattavan esteen tiettyjen toimintojen, jopa lakisääteisten tehtävien (sotilaskoulutus), toteuttamiselle.

Puolustusvoimien ympäristöluvanvaraiset toiminnot sijoittuvat pääasiassa alueille, jotka on maakuntakaavassa varattu puolustusvoimien käyttöön. Tällöin luonnonarvot on voitua tutkia jo maakuntakaavassa eikä säännös siten tulisi sovellettavaksi 2 momentin 2-kohdan nojalla. Säännöksen soveltamisala on kuitenkin riippuvainen lupaviranomaisen

Resurssipoliittinen osasto

tulkinnasta ja toisaalta maakuntakaavojen sisällöstä. Lakisääteisten tehtävien toteuttamisen turvaamiseksi puolustusministeriö esittää, että 2 momenttiin kirjattaisiin poikkeus, jonka mukaan 1 momenttia ei sovelleta puolustusvoimien toimintoihin.

Pykälän 2 momentin 1-kohdan mukaan pykälää ei sovelleta, jos lupa-asia kuuluu 31 §:n 2 momentin mukaan kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen ratkaistavaksi. Pykälän perustelujen mukaan pykälän 2 momentissa säännös rajattaisiin koskemaan vain toimintoja, jotka edellyttävät valtion ympäristölupaviranomaisen myöntämää lupaa. Ehdotettu säännös ja sen perustelu eivät tältä osin ole yhdenmukaiset, sillä kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen toimivaltaan kuuluu muitakin kuin ehdotetun lain 31 §:n 2 momentissa säädettyjä asioita.

29 § Yleinen luvanvaraisuus: Pykälän 1 momentin mukaan liitteessä 1 (suuri laitos, IED) ja 2 (kansallinen laitos) säädettyyn ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavaan toimintaan on oltava ympäristölupa. Laki vastaisi tältä osin voimassa olevan lain 28 §:ää siten, että luvanvaraisten laitosten luettelo siirrettäisiin voimassa olevan YSA:n 1 §:stä liitteisiin 1 ja 2. Ehdotetussa säännöksessä liitteen 2 kohdan 14 (Muu toiminta) mukaan ympäristölupa on oltava mm. ulkona sijaitseville ampumaradoille. Myös puolustusvoimien ampumaradoille edellytettäisiin siten ympäristölupaa voimassa olevan lain mukaisesti.

Ehdotuksen 29 §:n 1 momentti on aiempaa selkeämpi, kun yleisen luvanvaraisuuden sijasta viitataan selkeästi laitosluetteloihin. Nykyisin ei ole ollut täysin selvää, voisiko jo suoraan ympäristön pilaantumisen käsitteen vuoksi jokin laitos tulla suoraan luvanvaraiseksi. Toisaalta 2 momentin jättäminen nykyiseen muotoonsa ei vaikuta tarkoituksenmukaiselta.

Ensinnäkin siviilioikeudellisen ja julkisoikeudellisen säädöksen linkittäminen toisiinsa on lähtökohtaisesti haastavaa, vaikka ympäristölupajärjestelmä tällaiselta taustalta on alun perin kehittynytkin: ympäristönsuojelulain luvanvaraisuuden ensisijaiseksi tarkoitukseksi tulisi nähdä yleisten ympäristönsuojelullisten vaatimusten täyttäminen, ei kahden kiinteistön naapuruussuhdeoikeudellisen suhteen ratkaiseminen. Asialla on periaatteellinen merkitys arvioitaessa mm. menettelyn edellyttämän selvitystason ja erityisesti viranomaisharkinnan tarkkuutta ja ulottuvuutta sekä siihen, mihin toiminnanharjoittajalla on tosiasiallisesti mahdollisuuksia vaikuttaa esimerkiksi meluimmissioiden osalta. Lisäksi säännösten kytkeminen vaikuttaa kielteisesti haitankärsijän mahdollisuuksiin saada kärsimästään haitasta korvausta. Ympäristölupamenettelyä ei tänä päivänä tulisi nähdä tuomioistuinmenettelyyn verrattavana kysymyksenä, jossa on tarpeen tarkasti selvittää hankkeen kaikki mahdolliset oikeudelliset ulottuvuudet.

Toiseksi, nykyisenkaltainen 2 momentti rajaa tarpeettomasti pilaamisen käsitettä. Naapuruusoikeudelliset haitat sisältyvät käytännössä täysimääräisesti pilaantumisen käsitteeseen. Nyt, kun 1 momentista poistettaisiin maininta siitä, että ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavalta toiminnalta edellytetään lupaa, on vaarana, että esimerkiksi maaperää muuten kuin jäteveden välityksellä pilaava toiminta ei lainkaan olisi luvanvaraista, jos toimintaa ei ole laitosluettelossa mainittu. Lainsäädäntöteknisestikin olisi selkeämpää säätää asiasta esimerkiksi rinnastamisen kautta siten, että luvanvaraista voisi olla myös muu toiminta, joka laajuutensa tai mahdollisten vaikutustensa perusteella vastaisi laitosluettelon mukaisia toimintoja.

Ehdotuksen 29 §:n 3 momentin osalta puolustusministeriö toteaa, että luvanvaraisuuden kannalta keskeinen pohjavesiluokittelun oikeudellinen asema tulisi täsmentää, ku-

Resurssipoliittinen osasto

ten HE-luonnoksen yksityiskohtaisten perusteluiden sivulla 3 todetaan. Samalla tulisi arvioida miten määritelmään viitattaisiin ympäristönsuojelulaissa.

Voimassa olevan YSA:n perustelumuietioon on kirjattu, että ulkona sijaitsevilla ampu-
maradoilla ei tarkoiteta puolustusvoimien ampuma- ja harjoitusalueita. Tällaista mai-
nintaa ei sisälly ehdotetun lain perusteluihin eikä ympäristöministeriön liitteitä 1 ja 2
koskevaan muistioon (15.11.2011). Puolustusministeriö pitää erittäin tärkeänä, että
tulkintaerimielisyyksien välttämiseksi lain perusteluihin kirjataan, että ampumaradalla
ei tarkoiteta puolustusvoimien ampuma- ja harjoitusalueita.

31 § Luvanvaraisuus rekisteröinnin sijaan: Puolustusministeriö ei pidä ehdotuksen 31 §
1 momentin 1 kohdan viittausta 29 §:n 2 momenttiin tarpeellisena. Mikäli ympäristön-
suojelun vaatimuksista on toimialakohtaisesti säädetty, voidaan lähtökohtana pitää, et-
tä edellä mainittuja seurauksia hallitaan riittävällä tavalla. Erityistapaukset pääsäännös-
tä heikentävät lain ymmärrettävyyttä ja järjestelmän loogisuutta ja niitä ei tulisi var-
muuden vuoksi sisällyttää lakiin tapauksissa, joissa velvoitteista ennalta arvioiden on
riittävän kattavasti säädetty. Tämä seuraa jo suhteellisuusperiaatteestakin.

32 § Luvanvaraisen toiminnan olennainen muuttaminen: Puolustusministeriö pitää eh-
dotuksen 32 §:n olennaisen muutoksen määritelmää liian ankarana. Perustelun mukaan
pykälällä toimeenpannaan IED:n 3 artiklan 8 kohdan määritelmä. IED:n kynnys on kui-
tenkin huomattavasti korkeampi edellyttäen muutosta, josta voi aiheutua merkittäviä
vaikutuksia ihmisten terveyteen. Ottaen huomioon ponnistelut ympäristölupajärjestel-
män keventämiseksi, ja se, että luvat tarkistetaan joka tapauksessa määrävälein, olen-
naisen muutoksen kynnys ei tulisi olla direktiivin vaatimusta alhaisempi. Puolustusmi-
nisteriön kokemuksen mukaan olennaisen muutoksen käsitettä on tulkittu varsin anka-
rasti. Esimerkiksi ampumaratojen osalta uuden asetyypin ottaminen käyttöön on voinut
johtaa luvantarpeeseen, vaikka ennalta arvioiden vaikutukset eivät olennaisesti kasvai-
si. Viranomaisen epävarmuustulkintojen vähentämiseksi olennaisesta muutoksesta olisi
hyvä säätää selvästi tarkemmin. Tältä osin lupamenettelyä on pyritty yksinkertaista-
maan ehdotuksen 49 §:n 4 momentilla. Käyttöön voitaisiin ottaa tätäkin yksinkertai-
sempi ilmoitusmenettely, jossa toiminnanharjoittaja ilmoittaa muutoksesta ja viran-
omainen voisi tehdä asiassa yksinkertaistetun hallinnollisen päätöksen, joka voisi sisäl-
tää myös määräyksiä. Vain, jos ilmoituksen perusteella erityisesti olisi tarpeen, sovel-
lettaisiin lupamenettelyä (vrt. toimeenpanolain mukainen toimintojen ilmoittaminen
valvontaviranomaiselle luvanvaraisuuden arvioimiseksi). Nyt ehdotetusta 49 §:n 4 mo-
mentista ei käy ilmi miltä osin kuulemis- ja tiedottamismenettelyä sovelletaan, mikä vi-
ranomaiskäytännössä tulee johtamaan raskaisiin käytäntöihin.

35 § Poikkeus luvanvaraisuudesta puolustusvoimien toiminnoissa: Teknisenä huomiona
todetaan, että ehdotetun 35 §:n perustelujen mukaan ko. pykälässä säädettyistä tilapäi-
sistä toiminnoista säädetään vastaavasti voimassa olevan YSA:n 4 §:n 1 momentissa.
Oikea asetuksen kohta on 4b §:n 1 momentti.

36 § Toimivaltainen lupaviranomainen: Ehdotuksen 36 § koskien toimivaltaista lupavi-
ranomaista sisältää määräyksen siitä, että sotilaskäyttöön tarkoitettujen toiminnan osalta
viranomainen on aina valtion ympäristölupaviranomainen. Puolustusministeriö puoltaa
asian siirtämistä lain tasolle selkeyden vuoksi, vaikka vaikuttaisi siltä, ettei mitään pe-
rustuslaillista estettä nykyisellekään sääntelytavalle ole. Puolustusministeriö haluaa
kiinnittää ympäristöministeriön huomion samalla luontoarvojen huomioimista koske-
vaan sijoittumispykälään ja sen soveltamisalarajaukseen. Tältä osin soveltamisalaraja-
uksen tulisi perustua tavanomaiseen tilanteeseen eli puolustusvoimiin ei sovellettaisi

07.01.2013

FI.PLM.2013-51
1034/40.03.00/2012

Resurssipoliittinen osasto

ko. pykälää normaalisti kuntatason viranomaiselle kuuluviissa asioissa. Tämä on toimintojen yhdenvertaisuuden näkökulmasta perusteltua, sillä siirto valtion viranomaisen toimivaltaan ei perustu vaikutusten laaja-alaisuuteen, vaan tarpeeseen keskittää valtakunnallista intressiä koskeva päätöksenteko valtion viranomaiselle.

Sotilaskäyttöön tarkoitettujen toiminnan ja siten toimivaltaisen lupaviranomaisen määrittämisessä voi syntyä epäselvyyttä esimerkiksi niissä tilanteissa, joissa puolustusvoimien alueella (esim. varikko tai varasto) sijaitsee ympäristölupavirainen toiminto (esim. polttoaineen jakeluasema), mutta jonka toiminnanharjoittaja on joku muu kuin puolustusvoimat, esimerkiksi puolustusvoimien strategisena kumppanina toimiva yritys.

40 § Lupatoimivallan siirto valtion ympäristölupaviranomaiselta kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle: Ehdotetun pykälän 1 momentin mukaan ympäristöministeriö voi kunnan hakemuksesta ja kuultuaan valtion valvontaviranomaista päättää, että liitteen 2 mukaisten toimintojen lupa-asioissa toimivaltaisena lupaviranomaisena toimii kunnan ympäristönsuojeluviranomainen. Puolustusministeriö pitää tärkeänä sitä, että sotilaskäyttöön tarkoitettuja toimintoja koskevien ympäristölupa-asioiden käsittely keskittään jatkossakin yhden viranomaisen (valtion ympäristölupaviranomainen) ratkaistaviksi. Tällä voidaan osaltaan varmistaa se, että lupakäytännöstä muodostuu mahdollisimman yhdenmukainen eri puolella Suomea. Lupa-asioiden käsittely valtion ympäristölupaviranomaisessa mahdollistaa paremmin myös asiaa käsittelevien virkamiesten erityisasiantuntemuksen kehittymisen koskien sotilaskäyttöön tarkoitettujen toimintojen lupaharkintaa ja puolustusvoimien toiminnan erityispiirteiden, mm. lakisäätöiden toteuttamisen, huomioimisen. Ehdotuksen 40 §:n mukainen lupaviranomaisen toimivallan siirto kunnalle ei tulisi olla mahdollista puolustusvoimien toimintojen osalta. Säännöksessä tai vähintään sen perustelussa tulisi selkeämmin eritellä sen suhde ehdotettuun 36 §:ään sekä rajoitukset toimivallan siirtoon tästä johtuen.

50 § Luvan myöntämisen edellytykset: Ehdotuksen 50 §:n luvanmyöntämisedellytykset säilyisivät käytännössä ennallaan. Tätä ei voida pitää puollettavana. Puolustusministeriö katsoo, että *"merkittävä pilaantuminen tai sen vaara"* sisältävät 1 momentin 5 kohdassa tarkoitettujen kohtuuttoman rasituksen ja naapurussuhdekysymysten erityinen toistaminen on päällekkäistä sääntelyä. Lisäksi *"erityisten luonnonsuhteiden"* käsite lienee turha, jos sijoituspaikan soveltuvuuden arviointia täsmennettäisiin luontoarvojen osalta. Kiellettyjen seurausten osalta pilaamiskieltojen täsmenämistä on pidettävä välttämättömänä.

51 § Puolustusvoimia koskeva poikkeus luvan myöntämisedellytyksistä: Ehdotettu pykälä vastaa voimassa olevan YSA:n 4b §:n 2 momenttia. Pykälän mukaan jos sotilasilmailuun käytetyn lentopaikan ympäristölupavirainen myöntämiselle ei ole melun vuoksi ympäristönsuojelulain 42 §:n mukaan edellytyksiä, luvan myöntämisen edellytyksistä on poikettava tarpeellisessa määrin, jos sotilasilmailun erityisluonne sitä edellyttää ja lentopaikan käyttö on valtakunnan turvallisuuden kannalta perusteltua. Toiminnan haittoja arvioitaessa ei oteta huomioon puolustusvoimista annetun lain (551/2007) 2 §:n 1 momentin 1 kohdan a ja b alakohdan sekä 2 kohdan a ja b alakohdan mukaisten tehtävien suorittamisesta aiheutuvaa haittaa.

Puolustusministeriö korostaa, että puolustusvoimien toiminnan kannalta edellä viitattu pykälä on erittäin tärkeä. Puolustusministeriö haluaa tuoda esille, että vastaava poikkeussäännös tulisi antaa ampuma- ja harjoitusalueiden raskaiden aseiden ja räjähteiden käyttöä koskien siten kuin RAME-työryhmä on esittänyt.

Resurssipoliittinen osasto

52 § Luvan myöntämisen esteet saamelaisten...: Puolustusministeriö katsoo, että ehdotettu 52 § voi vaarantaa puolustusvoimien toiminnan erityisellä poronhoitoalueella. Tutkimustulosten perusteella vaikuttaisi siltä, että puolustusvoimien toiminnalla saattaa tietyissä olosuhteissa olla haitallisia vaikutuksia poronhoidolle. Puolustusvoimien räjähteiden hävittämisleiri Kittilän Pokan Hukkakerossa sekä osa Sodankylän varuskunnan toiminnasta sijoittuu erityiselle poronhoitoalueelle. Hukkakeron käyttö on räjähteiden turvallisesti hävittämiseksi välttämätöntä. Puolustusvoimat on tehnyt yhteistyötä palikuntien kanssa ja mm. Rovajärven alueella korvannut toiminnasta poronhoidolle aiheutuvia vahinkoja vapaaehtoisesti sekä ottanut poronhoidon laajasti huomioon toiminnan suunnittelussaan mm. rauhoittamalla tiettyjä aikoja harjoitustoiminnan ulkopuolelle.

Puolustusministeriö katsoo, että perustuslain 17 §:n 3 momenttia tai poronhoitolain 2 §:ää ei voida tulkita niin, että kaikki muut ympäristölle vaaraa aiheuttavat maankäyttömuodot edes erityisellä poronhoitoalueella kävisivät mahdolltomiksi. Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden mukaan poronhoitoalueella on turvattava poronhoidon alueidenkäytölliset edellytykset. Ympäristönsuojelulain systematiikka ei sisällä mahdollisuutta liudentaa luvanmyöntämisedellytyksiä korvausmenettelyin. Näin ollen ehdotuksessa esitetty muotoilu voisi johtaa luvan epäämiseen vaarantaen maanpuolustuksen toimintaedellytykset. Säännöksen muotoilussa tulisikin erottaa olemassa oleva toiminta uudesta toiminnasta. Lisäksi säännösmuotoilussa tulisi huomioida mahdollisuus siirtää huomattavan haitan kynnyksiä korvauksin. Lisäksi säännöksen tulisi sisältää poikkeus tärkeän yleisen intressin vuoksi tarpeellisten toimintojen mahdollistamiseksi.

53 § Eräiden suunnitelmien ja ohjelmien vaikutus: Ehdotuksen 53 §:n viittaussäännös vesienhoito- ja merenhoitosuunnitelmiin on tarkennetusta muotoilusta huolimatta edelleen oikeudellisesti epäselvä. Erityisesti ottaen huomioon se seikka, että suunnitelmien muu toimeenpano perustuu pitkälti tukiin ja vapaaehtoiisiin toimiin, on pidettävä kohtuuttomana, että suunnitelmilla olisi olennaista vaikutusta yksittäistapauksellisessa laitosten lupaharkinnassa. Vesistön tai meren heikko tila tulee huomioiduksi suoraan resipienttiperiaatteen mukaisesti. Ympäristönsuojelulain yleisenä ongelmana vaikuttaa uudistuksesta huolimatta edelleen olevan se, että velvoitteita kohdistuu lähinnä vain laitostomaiseen toimintaan ja jossain määrin muuhun jätevesien päästämiseen, vaikka sääntelytarvetta esiintyy huomattavissa määrin myös muussa hajakuormituksessa. Näin ollen jo yhdenvertaisuusperiaatteen mukaisesti vesienhoito- ja merenhoitosuunnitelmien tueksi ympäristönsuojelulain tulisi sisältää selkeämpiä yleisiä vaatimuksia ympäristönsuojelun tasosta (esimerkiksi peltoviljelyä, metsien lannoitusta tai muita pilaantumisen vaaraa aiheuttavia hajakuormituskohteita koskien) taikka siinä tulisi viittaussäännöksin todeta, että asiasta säädetään toisaalla.

62 § Jätteen käsittelytoiminnalta vaadittava vakuus: Parhaan käyttökelpoisen tekniikan määritelmää esitetään ehdotuksen 5 §:ssä kehitettäväksi siten, että se sisältää myös toiminnan lopettamistavat. Ampumaratojen parasta käyttökelpoista tekniikkaa koskevan selvityksen yhteydessä on käynyt ilmi, että tietyissä, kohtalaisen yleisissä, olosuhteissa ampumaradoista maaperälle sekä pinta- ja pohjavesille aiheutuva pilaantumisen vaara voidaan ehkäistä taloudellisesti tehokkaimmin kunnostamalla maaperä toiminnan loppuessa tai ympäristötarkkailun tätä edellyttäessä. Menetelmän soveltaminen edellyttää kuitenkin varmuutta toimenpiteiden toteutumisesta. Puolustusministeriö pyytäkkin ympäristöministeriötä harkitsemaan, voitaisiinko vakuussääntelyä kehittää siten, että myös jälkikäteen ajankohtana toteutettava pilaantumisen vaaran ehkäisy voitaisiin ampumaratojen ja mahdollisten muiden niihin rinnastuvien toimintojen osalta toteuttaa vastaavalla sääntelyllä. Vakuusvelvoite ei koske valtiota, joten sillä ei olisi suoranaista vaikutusta puolustushallintoon, mutta se voisi mahdollistaa yleisesti ampumaratojen

07.01.2013

FI.PLM.2013-51
1034/40.03.00/2012

Resurssipoliittinen osasto

ympäristölupamääräyksien antamisen taloudellisesti ja ympäristöllisestikin tehokkaalla tavalla. Ehdotuksen 63 §:n mukaan kaivannaisjätteen jätealueen vakuuden on kaettava myös maa-alueen kunnostamisesta aiheutuvat kustannukset.

91 § Luvan raukeaminen: Lakiteknisenä huomautuksena todetaan, että ehdotetun pykälän 1 momentin 3-kohdassa viitataan 80 §:n 2 momenttiin, vaikka ehdotus ei sisällä tällaista momenttia.

99 § Toiminnan rekisteröinti: Ehdotetun pykälän 1 momentin mukaan liitteessä 3 säädetystä ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavasta toiminnasta on tehtävä ilmoitus kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle ja liitteessä 4 säädetystä toiminnasta valtion valvontaviranomaiselle. Pääesikunnalta saadun tiedon mukaan voimassa olevan ympäristönsuojelulain vastaavaa säännöstä (65 §) on tulkittu eri puolilla Suomea eri tavoin; joko siten, että polttoaineen jakeluasemien rekisteröinti-ilmoitukset on tehty elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle tai siten, että rekisteröinti-ilmoitus on tehty kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle. Koska myös kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen tulee ehdotetun lain 166 §:n nojalla laatia alueelleen ns. valvontasuunnitelma myös rekisteröitävistä kohteista, johtaa tämä siihen, että samalla varuskunta-alueella voi olla kaksi eri valvontaviranomaista riippuen siitä onko rekisteröinti-ilmoitus tehty valtion valvontaviranomaiselle vai kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle.

Selvyyden ja puolustusvoimien erityisaseman vuoksi puolustusministeriö esittää, että sotilaskäyttöön tarkoitettu toiminnasta ilmoitukset tulisi tehdä aina valtion valvontaviranomaiselle ja valvontaviranomaisena näissä kohteissa toimisi aina valtion valvontaviranomainen.

141 § Ääniympäristön laatu ja laatuavoitteet: Ehdotetun pykälän 1 momentin mukaan ääniympäristön laadun ylläpitämiseksi ja parantamiseksi sekä terveys- ja ympäristöhaittojen ehkäisemiseksi on tarpeen rajoittaa ympäristön vaarallista tai haitallista ääntä (melua). 2 momentin mukaan valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä ihmisten terveydelle ja ympäristölle vaarallisen tai haitallisen äänen laatuvaatimuksista ja -tavoitteista sekä säännöksiä niistä poikkeamisesta ja ääniympäristön ominaisuuksista. Ehdotettu pykälä on kokonaan uusi.

Lainsäädäntöehdotus ei sisällä asetusehdotusta, jonka myötä pykälän käytännön merkitys ja soveltamisala tarkentuisi. Valtioneuvoston päätöksessä ampumaratojen aiheuttaman melutason ohjearvoista (53/1997) on säädetty ohjearvoista, joita päätöksen 1 §:n momentin mukaan sovelletaan ampumaratojen aiheuttamien meluhaittojen ehkäisemiseksi ja ympäristön viihtyisyyden turvaamiseksi maankäytön ja rakentamisen suunnittelussa sekä rakentamisen lupamenettelyissä. Ehdotetun lain nojalla säädettävä asetus ei saisi olla ristiriidassa jo mainitun päätöksen kanssa. Asetus ei myöskään saisi vaikeuttaa/rajoittaa puolustusvoimien toimintaa eikä siitä saisi muodostua sellaista ympäristölupamenettelyn työkalua, joka tosiasiallisesti estäisi ympäristöluvan myöntämisen puolustusvoimien toiminnoille.

200 § Käsittelymaksut: Ehdotetussa pykälässä säädettäisiin hallinto-asioiden ja valvontatoimenpiteiden käsittelymaksuista. Lupien, ilmoitusten ja muiden asioiden käsittelystä voitaisiin periä maksu voimassa olevan lain 105 §:n mukaisesti. Sen sijaan uutena kohtana voimassa olevaan lakiin nähden ehdotetaan valvonnan osittaista maksullisuutta. Valvonnan kohteen olisi suoritettava valtiolle tai kunnalle maksu ehdotetussa laissa säädetyn valvontaohjelman mukaisen tarkastuksen tai muun siinä mainitun valvontatoimenpiteen suorittamisesta sekä myös sellaisesta valvontaohjelmaan kuulumattomas-

07.01.2013

FI.PLM.2013-51
1034/40.03.00/2012

Resurssipoliittinen osasto

ta tarkastuksesta, joka on tarpeen pykälässä säädettyjen asioiden selvittämiseksi tai annetun päätöksen noudattamiseksi.

Puolustusministeriö ei pidä tarkoituksenmukaisena sitä, että valvontamaksu perittäisiin myös silloin, kun toiminnanharjoittajana on valtio (puolustusvoimat). Käsittelymaksun maksamisessa olisi tällöin kysymys lähinnä rahan siirtämisestä viranomaiselta toiselle. Valvontamaksun periminen ei muutoinkaan ole mielekäästä tilanteissa, joissa toiminnanharjoittajan tehtävä perustuu lakiin eikä kyseessä ole taloudellista voittoa tavoitteleva toiminta. Puolustusministeriö esittääkin, että pykälään säädetään poikkeus, jonka mukaan käsittelymaksua ei peritä tilanteissa, joissa toiminnanharjoittajana on valtion viranomainen.

Lopuksi

Puolustusministeriö katsoo, että lain maanpuolustusta koskevat vaikutukset ovat siinä määrin merkittäviä, että hallituksen esityksen olennaisesti puolustushallintoa koskevat tarkennukset olisi paras valmistella ympäristöministeriön ja puolustusministeriön yhteistyöllä. Muilta osin puolustusministeriöllä ei ole asiassa lausuttavaa. Asiaa puolustusministeriössä hoitaa erityisasiantuntija Matias Warsta, p. 0295 140 454.

Ylijohtaja Jukka Juusti

Erityisasiantuntija Matias Warsta

Liitteet Pääesikunnan lausunto 4.1.2013 (AI24901)

Jakelu Ympäristöministeriö

Tiedoksi Ministerin erityisavustaja Patrik Gayer
PLM Kansliapäällikkö
Kansliasihteeristö / Manu Tuominen
PLM Puolustuspoliittinen osasto
PLM Hallintopoliittinen osasto
PLM Lainvalmistelu- ja oikeusyksikkö
Pääesikunta
Pääesikunnan oikeudellinen osasto
Pääesikunnan logistiikkaosasto
Puolustushallinnon rakennuslaitos